

De inrichting van Pakhuismeesteren aan het Zwanengat bestond uit een in alle haast neergezette 'planken keet aan de slijmerige dijk',²⁹⁾ maar werd in de daaropvolgende jaren diverse malen uitgebreid met zowel houten als stenen loodsen en provi­sionele opslagkelders, laatstgenoemde 'van hout, gedekt op houten ribben met gevlochten bamboes'. Zelfs op de tijdgenoten maakten de opslagplaatsen geen solide indruk. De veiligheid van de nieuwe bergplaatsen moest dan ook vooral gewaarborgd worden door de afgelegen ligging. De inrichting gold als 'geheel geïsoleerd' aangezien 'de naast gelegen bewoonde en onbewoonde panden óf tot de fabriek Fyenoord óf tot de dorpen Katendrecht en Charlois behoren en ten minste 5 minuten gaans daarvan verwijderd zijn'. Op het terrein zelf stonden enkel nog een opzichterswoning en de woning van een landbouwer, die van de nood een deugd had gemaakt en zijn voormalige boerderij had verbouwd tot kroeg. Roken was op de terreinen ten strengste verboden en bescherming tegen blikseminslagen werd, bij afwezigheid van een bliksemafleider, gezocht in het nabije water en de hoge bomen. Bovendien stond het bedrijf onder streng toezicht van een 'vertrouwd dienaar' van Pakhuismeesteren. De lekkages van olie naar water en bodem werden blijkbaar niet als een probleem ervaren. In elk geval blijkt uit een beschrijving van de inrichting door de ingenieur Stapff (1867) niet dat er speciale voorzieningen waren getroffen om het lekken van olie en de verspreiding in bodem en water tegen te gaan.³⁰⁾

25 schoppen en enige kruiwagens

De in het voorgaande genoemde maatregelen konden, na de memorabele gebeurtenissen in Antwerpen, de vrees onder de bevolking voor een ramp niet wegnemen. Toen in december 1869 een petroleumschip in de Rotterdamse haven in brand vloog, luidde een veelzeggend krantencommentaar: 'Nu is de brand er tog. Met regt mochten wij hem vreezen'.³¹⁾ Deze verzuchting was iets te voorbarig en had betrekking op een gebeurtenis die slechts als een generale repetitie kan worden aangemerkt. De schade bleef vooralsnog beperkt tot een volledig uitgebrand schip, maar het voorval was voldoende om de discussies over de veiligheid van de petroleumbergplaatsen te doen herleven. Met name de brandweer drong aan op strengere veiligheidsmaatregelen. De Commissie van Strafverordeningen achtte het niet wenselijk de bepalingen tegen vuur, licht en roken bij de bergplaatsen aan te scherpen. De